

**Зіновій Коваль**

доцент кафедри права і законотворчого процесу  
ОРИДУ НАДУ при Президентіві України, к.держ.упр.

## КОНЦЕПТУАЛЬНО-ДОКТРИНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ НАБУТТЯ УКРАЇНОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Публікація присвячена пошуку концептуально-доктринального підходу до проблеми організації управління процесом набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості. Запропоновано авторське бачення шляхів набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості.

**Ключові слова:** концепція, доктрина, інформаційно-психологічні загрози, інформаційно-психологічна стійкість.

**Zinoviy Koval**

## CONCEPTUAL AND DOCTRINAL APPROACH TO THE ISSUE OF ORGANIZATION MANAGEMENT OF UKRAINE'S ACQUIRING PROCESS IN THE SPHERES OF INFORMATIONAL AND PSYCHOLOGICAL PERSISTENCE

The publication is dedicated to the search of conceptual and doctrinal approach to the issue of management organization of Ukraine's acquiring process in the sphere of informational and psychological persistence. The authors' view of Ukraine's acquiring process of informational and psychological persistence is presented.

**The problem in its general appearance.** Unfortunately in theory of state and military management the issue of Ukraine's acquiring process in the sphere of informational and psychological persistence is not examined, scientific discussions concerning acquiring such persistence are not being held.

**The analyses of the latest research and publications.** This particular issue is covered indirect and fragmentary in scientific publications of the following Ukrainian researchers such as; professors V.Bebik, A. Bilous, B. Gayevskiy, V.Maruschak and military researchers S. Renich, V.Koryak.

**Pointing out the earlier unsolved parts of the general problem.** The issue of search for conceptual and doctrinal approach to the topic of organization of Ukraine's acquiring process in the sphere of informational and psychological persistence with scientific tools of state and military management was not put purposefully. The authors own view is presented in the context of possible ways for Ukraine to acquire informational and psychological persistence. Without successful solution of exactly this issue the informational and psychological sphere would be unprotected and unstable.

**The aim of the article.** The aim of this article – represent authors view of conceptual and doctrinal approach to the issue of management organization of Ukraine's acquiring process of informational and psychological persistence.

**Conclusions.** The problem of informatively-psychological safety of Ukraine is her informatively-psychological firmness. A situation that was folded in informatively-psychological space of the state creates the real threat to national safety and sovereignty of Ukraine. A current legislation left open legal ways to the unlimited concentration in the hands of individuals, including not citizens of Ukraine, MASS-MEDIA. The foreign press in Ukraine presents repressing part of general volume of printed MASS-MEDIA. All of it forms the system of threats to informatively-psychological firmness of Ukraine. Therefore ways of scientific search of approaches to the problem of acquisition by Ukraine of informatively-psychological firmness specify facilities and methods of state administration on a necessity them conceptually-doctrine determination. Id est, an author applied as a tool in relation to the study of approaches to the problem of organization of management acquisition by Ukraine of informatively-psychological firmness conception (intention) as method of understanding of problem and doctrine as a system of looks.

In turn, doctrine of acquisition by Ukraine of informatively-psychological firmness appropriately will realize through the corresponding strategy divided into sentinel periods, taking into account the increase of possibilities of the state and society. Certain annual administrative plans must become facilities of annual realization of the indicated strategy.

Conception, doctrine, strategy of acquisition by Ukraine of informatively-psychological firmness and the annual plans of her realization must have under itself a sound legal base as a complex passed an act and specified both of informative sphere and new, as here: "About bases of informative safety of Ukraine", "About informatively-psychological safety in Ukraine" and others like that. Such theoretical, legal and organizationally-administrative architecture, in opinion of author, capable to provide the system and complexity of operative decision of problem of informatively-psychological firmness of Ukraine. An author considers appropriate at preparation of Doctrine of acquisition Ukraine of informatively-psychological firmness of Ukraine to save architecture of Doctrine of informative safety of Ukraine, distinguishing from her the problems of informatively-psychological safety, threat and ways of their removal with the aim of their revision under the corner of sight exactly of problem of informatively-psychological firmness. Positions of Doctrine of informatively-psychological firmness of Ukraine can and must be specified and complemented during forming and realization of public policy in the field of informatively-psychological safety taking into account the changes of situation, character and maintenance of threats to national safety of Ukraine and during forming of national proof informatively-psychological space.

**Keywords:** conception, doctrine, informational and psychological threats, informational and psychological persistence.

Зиновий Коваль

## КОНЦЕПТУАЛЬНО-ДОКТРИНАЛЬНИЙ ПОДХОД К ПРОБЛЕМЕ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПРИОБРЕТЕННЯ УКРАЇНОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧЕСЬКОЇ СТОЙКОСТІ

Публікація посвячена пошуку концептуально-доктринального підходу к проблемі організації управління процесом обретення Україною інформаційно-психологічної стійкості. Предложено авторское видение путей обретення Україною інформаційно-психологічної стійкості.

**Ключевые слова:** концепція, доктрина, інформаційно-психологічні угрози, інформаційно-психологічна стійкість.

Постановка проблеми

В теорії державного та воєнного управління проблема набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості, на жаль, цілеспрямовано не розглядається, наукової дискусії щодо шляхів набуття такої стійкості не ведеться.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дана проблематика фрагментарно та опосередковано висвітлена у наукових публікаціях українських дослідників професорів В. Бебика, А. Білоуса, Б. Гаєвського, В. Марущака, військових дослідників С. Ренича, В. Коряка.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Проблема пошуку концептуально-доктринального підходу до проблеми організації управління процесом набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості в науці державного та військового управління цілеспрямовано не поставлена. Автором запропоновано своє бачення шляхів набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості. Без успішного розв'язання саме цієї проблеми український інформаційно-психологічний простір буде незахищеним та нестійким.

Мета

Мета даної публікації – презентація авторського бачення концептуально-доктринального підходу до проблеми організації управління процесом набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості.

Виклад основного матеріалу

Нові інформаційно-психологічні технології, засоби масової комунікації багаторазово підсилили можливості інформаційно-психологічного впливу на психіку особи, великих груп людей і населення країн в цілому. Разом з прогресом, який несе для нас нова інформаційна революція, вона має і вкрай негативні сторони: створення засобів та застосування методів для інформаційно-психологічного впливу на системи управління живих організмів, що змінюють їх функціонування. Потенційно виникає велика соціальна небезпека застосування технологій штучної зміни поведінкових реакцій людини, обмеження свободи волевиявлення, а також впливу на стан здоров'я людини, груп людей і населення країни, аж до зламу їх психологічної стійкості [2].

Слід констатувати, що ступінь присутності держави в інформаційно-психологічному просторі України, незважаючи на зовнішню агресію проти України, залишається невисокою, що веде до втрати державою важелів впливу на суспільну думку. Ситуація, що склалася в інформаційно-психологічному просторі держави, створює реальну загрозу національній безпеці та суверенітету України. Діюче законодавство залишило відкритими легальні шляхи до фактично необмеженої концентрації в руках окремих осіб, в тому числі й не

громадян України, ЗМІ. Іншомовна преса в Україні становить переважну частину загального обсягу друкованих ЗМІ. Для майже для 90 % населення України телевизор залишається головним джерелом інформації. Саме в цій сфері найбільш помітні загрози інформаційно-психологічній стійкості України. Іншим чинником, що справляє визначальний вплив на розвиток ЗМІ в Україні, є процеси комерціалізації та пов'язане з цим зростання впливу іноземного капіталу. Іноземний капітал негативно впливає на інформаційну політику українських ЗМІ, виступає замовником антидержавних інформаційно-психологічних акцій. Вкрай недостатніми залишаються обсяги вироблення конкурентоспроможного національного інформаційно-психологічного продукту. Практично всі суміжні держави ведуть мовлення на Україну, переслідуючи при цьому свої приховані економічні, політичні та культурно-експансивні інтереси.

Шляхи наукового пошуку підходів до проблеми набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості засобами та методами державного управління вказують на необхідність їх концептуально-доктринального визначення. Тобто, пропонується рух через концепцію (задум) до формування відповідної доктрини як загальної та уточненої на базі концепції системи поглядів. Концепція – це також система і визначений спосіб розуміння, трактовки певного предмету, явища, процесу [9]. Доктрину ж називають зв'язаною концепцією, систематизованим вченням, системою поглядів та конкретних дій [8], [7], [1].

Отже, автор застосував в якості інструментарію щодо вивчення підходів до проблеми організації управління набуттям Україною інформаційно-психологічної стійкості концепцію (задум) як спосіб розуміння проблеми та доктрину як систему поглядів (зв'язану концепцію) на складові проблеми набуття стійкості.

У свою чергу, доктрину доречно буде реалізовувати через відповідну стратегію, поділену на часові періоди, з урахуванням нарощування можливостей держави та суспільства. Засобами щорічної управлінської реалізації вказаної стратегії можуть стати відповідні щорічні плани.

З точки зору теорії, можна по-різному відноситись до самого факту планування в умовах ринкової економіки. Але, як довів у своїх наукових працях професор В. Марущак, не можна заперечувати факти реальної дійсності, які свідчать про те, що планування і ринкова економіка не тільки співіснують, але і є системами взаємовпливаючими і що вони підвищують ефективність всього соціально-економічного середовища. В останні роки поступово посилюється увага до питань

планування і його можливостей щодо регулювання ринкової економіки, саме через сферу державного управління [5].

Стаття 17 Конституції України забезпечення інформаційної безпеки оголошує найважливішою функцією держави та справою усього Українського народу [18]. У вік інформаційних супертехнологій цю стратегічну державну функцію необхідно конкретизувати та підсилити законодавчо. Давно виникла необхідність прийняти комплексний Закон «Про інформаційну безпеку України», в якому чітко розмежувати загрози інформаційно-технічного й інформаційно-психологічного плану та визначити завдання щодо їх усунення і правові механізми реалізації цих завдань, або прийняти два окремих закони. В них доречно визначити основні стратегічні, захищені правом, напрями досягнення Україною інформаційно-технічної та інформаційно-психологічної стійкості, які було б вірно конкретизувати відповідними стратегіями [4]. Для прикладу, блок НАТО практикує формування стратегічних концепцій, з метою бути чутливим до змін у міжнародному середовищі та пошуку шляхів відповідної трансформації, тому в НАТО стратегічні концепції формують головні завдання безпеки [6].

Концепція, доктрина, стратегія набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості та щорічні плани її реалізації повинні мати під собою ґрунтовну правову базу у вигляді комплексу як прийнятих та уточнених законів інформаційної сфери, так і нових, як от: «Про основи інформаційної безпеки України», «Про інформаційно-психологічну безпеку в Україні» тощо. Така теоретична, правова та організаційно-управлінська п'яти складова архітектура, на думку автора, здатна забезпечити системність та комплексність оперативного вирішення серцевинної проблеми інформаційно-психологічної безпеки України – її інформаційно-психологічної стійкості.

Правовою основою Концепції управлінської політики щодо досягнення Україною інформаційно-психологічної стійкості та Доктрини інформаційно-психологічної стійкості України повинні бути Конституція України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, закони України, Воєнна доктрина України, Стратегія національної безпеки України та Доктрина інформаційної безпеки України, відповідні укази Президента та постанови уряду.

Структурно Концепція управлінської політики щодо досягнення Україною інформаційно-психологічної стійкості може складатись із опису проблеми, яка потребує розв'язання, зазначення мети та строків її реалізації, шляхів і способів розв'язання проблеми, очікуваних результатів та джерел фінансового забезпечення.

Автор також вважає доречним при підготовці Доктрини інформаційно-психологічної стійкості України зберегти архітектуру Доктрини інформаційної безпеки України, вичленивши з неї проблеми інформаційно-психологічної безпеки, загрози та шляхи їх усунення з метою їх доопрацювання під кутом зору саме проблеми інформаційно-психологічної стійкості. До речі, в прикінцевих положеннях Доктрини інформаційної безпеки України зазначено, що вона є основою для формування державної політики у сфері інформаційної безпеки України, а також розроблення про-

ектів концепцій, стратегій, цільових програм і планів дій із забезпечення інформаційної безпеки України та підготовки пропозицій щодо подальшого системного вдосконалення правового, методичного, науково-технічного і організаційного забезпечення інформаційної безпеки України [3]. Саме таким шляхом автор і йшов.

Запропонована автором доктрина базується на положеннях про те, що будь-яка людина, група людей, які знаходяться на території України, мають бути захищені від негативних інформаційно-психологічних впливів на її психіку, а забезпечення їх інформаційно-психологічної стійкості є одним з найважливіших завдань держави. Ми ж комп'ютери та інші комунікативні технічні системи захищаємо від стороннього впливу, а чому про людину забуваємо? Людина повинна бути на першому місці. Для реалізації такого завдання має бути розроблена цілеспрямована державна інформаційна політика, основні напрями якої будуть реалізовуватись через відповідну стратегію та сформовану комплексну систему забезпечення інформаційно-психологічної безпеки. Україна, її громадяни повинні стати інформаційно та психологічно стійкими, захищеними, повноправними і впливовими учасниками європейського життя, посісти гідне місце у глобалізованому світі.

Забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України доречно здійснювати за такими основними принципами, як: верховенства права та свобод людини і громадянина; пріоритету національних інтересів України; комплексної та оперативної побудови всіх складових системи інформаційно-психологічної безпеки її функціональної стійкості; ефективного керівництва інформаційно-психологічними ресурсами; гармонізації українського законодавства в інформаційно-психологічній сфері з міжнародним; адекватності заходів інформаційно-психологічної стійкості існуючим загрозам; пріоритетності національної інформаційно-психологічної продукції; державної монополії на розробку і виробництво спеціальних засобів інформаційно-психологічного впливу, використання яких дозволяється у випадках, встановлених законами; гласності й цивільного контролю за дотриманням інформаційно-психологічної безпеки.

Для забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України необхідна державна підтримка вітчизняного виробника інформаційно-психологічної продукції та телекомунікаційного обладнання, національних операторів телекомунікацій, зокрема, шляхом створення нормативно-правових, фінансових, фіскальних та інших передумов для підвищення їх конкурентоспроможності на світовому та національному ринках інформаційних та телекомунікаційних послуг.

В самій доктрині набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості доречно чітко визначити життєво важливі інтереси в інформаційно-психологічній сфері особи, суспільства та держави. Такими інтересами можуть бути: особи (стійка захищеність від деструктивного інформаційно-психологічного впливу); суспільства (збереження і примноження духовних, культурних і моральних цінностей Українського народу, суспільно-політичної стабільності, міжетнічної та міжконфесійної злагоди; формування і розвиток демократичних інститутів громадянського суспільства); держави (подолання інформаційно-психологічної вразливості, організація і проведення активної

інформаційно-психологічної оборони та досягнення Україною інформаційно-психологічної стійкості; недопущення інформаційно-психологічної залежності, блокади України та експансії з боку інших держав та міжнародних структур; ефективна взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства при формуванні, реалізації та коригуванні державної політики в інформаційно-психологічній сфері; стабільний розвиток інформаційно-психологічного простору держави, успішна інтеграція України у світовий інформаційно-психологічний простір та формування її позитивного іміджу; забезпечення інформаційно-психологічного суверенітету України шляхом законодавчого встановлення пропорції між державними та недержавними ЗМІ й комунікаційними засобами у співвідношенні однієї третини державних до двох третин недержавних та недопущення їх монополізації.

До основних загроз інформаційно-психологічній стійкості України загалом доречно віднести можливість настання негативних наслідків для національних суб'єктів, що піддаються деструктивному інформаційно-психологічному впливу. Такі загрози реалізуються через розробку, виготовлення, розповсюдження та застосування деструктивних інформаційно-психологічних впливів, спеціальних засобів і методів таких впливів.

На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами інформаційно-психологічній стійкості України вбачаються: у зовнішньополітичній сфері (поширення у світовому інформаційно-психологічному просторі викривленої, недостовірної та упередженої інформації, що завдає шкоди національним інтересам України; зовнішні деструктивні інформаційно-психологічні впливи на суспільну свідомість через ЗМІ, а також мережу Інтернет); у сфері державної безпеки (нездатність України протистояти викликам у сфері інформаційно-психологічної безпеки, пов'язаним із застосуванням новітніх інформаційно-психологічних технологій в умовах глобалізації; маніпуляція суспільною свідомістю та спричинення шкоди психологічному здоров'ю людини, блокування на неусвідомлюваному рівні свободи волевиявлення людини, штучне прищеплення їй синдрому залежності; проведення інформаційно-психологічних заходів щодо дестабілізації соціально-політичної обстановки, міжетнічних та міжконфесійних відносин в Україні або її окремих регіонах і місцях компактного проживання національних меншин; негативні інформаційно-психологічні впливи, спрямовані на підрив конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності кордонів України; інформаційно-психологічна підтримка сепаратизму); у воєнній сфері (інформаційно-психологічний вплив на населення України, у тому числі на особовий склад військових формувань, з метою послаблення їх готовності до оборони держави та погіршення іміджу військової служби; прискорення розвитку інформаційно-психологічних технологій, збільшення спроможностей іноземних держав щодо проведення інформаційно-психологічних операцій та у досягненні цілей воєнних конфліктів; посилення чутливості суспільства до загибелі мирного населення та втрат особового складу військових формувань у воєнних конфліктах; розгортання перманентної інформаційно-психологічної війни проти України); у

внутрішньополітичній сфері (недостатня розвиненість інститутів громадянського суспільства, недосконалість партійно-політичної системи, непрозорість політичної та громадської діяльності, що створює передумови для обмеження або зловживання свободою слова, інформаційно-психологічного маніпулювання суспільною свідомістю; негативні інформаційно-психологічні впливи, в тому числі із застосуванням спеціальних засобів, на індивідуальну та суспільну свідомість; поширення суб'єктами внутрішньополітичної інформаційної діяльності викривленої, недостовірної та упередженої інформації); в економічній сфері (відставання вітчизняних наукоємних і високотехнологічних виробництв, особливо у сфері телекомунікаційних засобів і технологій інформаційно-психологічного впливу; недостатній рівень інформаційно-психологічного захисту економічної сфери та розвитку національної інформаційної інфраструктури); у соціальній та гуманітарній сферах (руйнування єдиного інформаційно-психологічного простору України, традиційних засад суспільства і суспільної моралі, а також порушення інших життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави; втрата здатності до політичної, культурної, етичної самоідентифікації людини; відставання України від розвинутих держав за рівнем інформатизації соціальної та гуманітарної сфер та їх інформаційно-психологічного захисту; недодержання прав людини і громадянина на отримання інформації, необхідної для захисту їх соціально-економічних прав; поширення в ЗМІ невластивих українській культурній традиції цінностей і способу життя, культу насильства, жорстокості, порнографії, зневажливого ставлення до людської і національної гідності; тенденція до витіснення з інформаційно-психологічного простору та молодіжної культури українських мистецьких творів, народних традицій і форм дозвілля; послаблення суспільно-політичної, міжетнічної та міжконфесійної єдності суспільства; відставання рівня розвитку українського кінематографу, книговидання, книгорозповсюдження та бібліотечної справи від рівня розвинутих держав); у науково-технологічній сфері (зниження наукового потенціалу в галузі інформаційно-психологічної безпеки та відтік за кордон наукових кадрів і суб'єктів права інтелектуальної власності; низька конкурентоспроможність вітчизняної інформаційно-психологічної продукції на світовому ринку; неконтрольована експансія сучасних іноземних інформаційно-психологічних технологій, що створює передумови інформаційно-психологічної залежності та знижує інформаційно-психологічну стійкість населення України); в екологічній сфері (приховування, несвоєчасне надання інформації або надання недостовірної інформації населенню про надзвичайні екологічні чи надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, що призводить до зниження інформаційно-психологічної стійкості населення України).

Держава з метою забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України повинна вжити наступних комплексних заходів. У зовнішньополітичній сфері: організація міжнародної співпраці в галузі забезпечення інформаційно-психологічної безпеки; сприяння створенню широкої української мережі громадських об'єднань патріотичного спрямування та вдосконалення інформаційно-психологічного супроводу державної політики щодо їх діяльності; організаційно-технічне,

інформаційне та ресурсне сприяння держави вітчизняним ЗМІ, що формують у світовому інформаційно-психологічному просторі позитивний імідж України; посилення інформаційно-просвітницької діяльності серед населення щодо забезпечення національної безпеки України в разі повноправного її партнерства з державами - членами ЄС та НАТО; інтеграція в міжнародні інформаційно-телекомунікаційні системи і організації на засадах рівноправності, економічної доцільності та збереження інформаційно-психологічного суверенітету; гарантування своєчасного виявлення зовнішніх інформаційно-психологічних загроз національному суверенітету та їх нейтралізації; активізація дій в міжнародному інформаційно-психологічному просторі з метою визнання і засудження світовою спільнотою актів збройних агресій проти України, роз'яснення несправедливого стосовно України характеру воєнного конфлікту, політичної позиції та дій України щодо його вирішення. У сфері державної безпеки: вдосконалення законодавства України з питань забезпечення інформаційно-психологічної безпеки; формування Національної комплексної системи управління щодо забезпечення інформаційно-психологічної безпеки; залучення ЗМІ до процесу забезпечення неухильного додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина, захисту конституційного устрою, вдосконалення системи політичної влади з метою зміцнення демократії, стійкості духовних та моральних засад суспільства; підвищення конкурентоспроможності вітчизняної інформаційно-психологічної продукції та інформаційних послуг; підвищення ефективності системи протидії деструктивним інформаційно-психологічним впливам та операціям, що загрожують безпеці особи, суспільства і держави. У воєнній сфері: проведення систематичного аналізу застосування засобів, форм та способів інформаційно-психологічної боротьби у воєнній сфері, визначення напрямів забезпечення інформаційно-психологічної безпеки держави; вдосконалення координації діяльності органів державної влади, військового управління під час вирішення завдань забезпечення інформаційно-психологічної безпеки; удосконалення форм і способів протидії інформаційно-психологічним операціям, спрямованим на послаблення обороноздатності держави; підготовка спеціалістів з питань інформаційно-психологічної безпеки у воєнній сфері; підвищення ефективності військово-патріотичного виховання громадян України, забезпечення престижу військової служби. У внутрішньополітичній сфері: координація діяльності органів державної влади та громадських об'єднань із забезпечення інформаційно-психологічної безпеки; визначення повноважень органів державної влади України і органів місцевого самоврядування в питаннях забезпечення інформаційно-психологічної стійкості; встановлення необхідного пропорційного балансу між державними та приватними ЗМІ, потребою у вільному обміні інформацією і допустимими обмеженнями її розповсюдження; збереження єдиного інформаційно-психологічного простору України, традиційних засад суспільства і суспільної моральності; пропаганда національної єдності у національному розмаїтті; створення дієвої та прозорої системи громадського контролю за діяльністю органів державної влади і органів місцевого самоврядування, громадсько-політичних структур, зокрема

через створення системи Громадського телебачення і радіомовлення України; поліпшення взаємодії органів державної влади з громадськими організаціями у сфері боротьби з проявами обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та маніпулювання масовою свідомістю. В економічній сфері: розвиток і підтримка вітчизняного виробництва засобів захисту від деструктивних інформаційно-психологічних впливів; підтримка вітчизняних виробників комп'ютерно-телекомунікаційних засобів і технологій та формування вітчизняної індустрії інформаційних послуг; підвищення ефективності використання державних, корпоративних і приватних інформаційно-психологічних ресурсів; гармонізація законодавства України з питань інформаційно-психологічної безпеки в економічній сфері з міжнародними нормами і стандартами; забезпечення сталого розвитку національного медіа-ринку під час впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення. У соціальній та гуманітарній сфері: організація ведення суспільного діалогу єдності не мовою ідентичності, а мовою спільних цінностей; розвиток правосвідомості і правової культури громадян в галузі забезпечення інформаційно-психологічної стійкості; навчання населення методам самозахисту від негативних інформаційно-психологічних впливів, основам безпечної та стійкої поведінки в сучасному інформаційно-психологічному середовищі; формування та реалізація державної політики національного духовного та культурного відродження, яка відповідає інтересам Українського народу; запобігання монополізації національного інформаційно-психологічного простору; вдосконалення законодавчого регулювання діяльності ЗМІ, спрямованої на формування оптимістичної морально-психологічної атмосфери в суспільстві, популяризації національних культурних цінностей, сприяння соціальній стабільності і згоді; державна підтримка вітчизняного виробника продукції інформаційно-психологічного спрямування; реалізація комплексу заходів державної політики, спрямованих на консолідацію українського суспільства та пошук загальнодержавного консенсусу щодо ключових питань розвитку держави, усунення бар'єрів культурного, професійного, мовного, регіонального характеру; забезпечення пріоритетності всебічного розвитку й підтримки української культури та української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку, використання і захисту російської мови, як мови міжнаціонального спілкування, інших мов національних меншин України, сприяння вивченню мов міжнародного спілкування; запобігання поширенню пропаганди екстремізму, насильства, ксенофобії, релігійної нетерпимості, моральної розбещеності. У науково-технологічній сфері: забезпечення конкурентоспроможності України в інформаційно-психологічній сфері; удосконалення системи охорони та захисту інформаційно-психологічних прав людини та громадянина; науковий супровід формування і розвитку в Україні інформаційно-психологічного простору з урахуванням вимог забезпечення загальної інформаційної безпеки України; розширення можливостей доступу громадян до світового інформаційно-психологічного простору. В екологічній сфері: недопущення приховування, несвоєчасного надання інформації або надання недостовірної інформації

населенню про надзвичайні екологічні чи надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, що призводить до пониження його інформаційно-психологічної стійкості.

⇨ Серцевинною проблемою інформаційно-психологічної безпеки України є її інформаційно-психологічна стійкість. Ситуація, що склалася в інформаційно-психологічному просторі держави, створює реальну загрозу національній безпеці та суверенітету України. Діюче законодавство залишило відкритими легальні шляхи до фактично необмеженої концентрації в руках окремих осіб, в тому числі й не громадян України, ЗМІ. Іншомовна преса в Україні становить переважну частину загального обсягу друкованих ЗМІ. Все це формує систему загроз інформаційно-психологічній стійкості України. Тому шляхи наукового пошуку підходів до проблеми набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості засобами та методами державного управління вказують на необхідність їх концептуально-доктринального визначення. Тобто, автор застосував в якості інструментарію щодо вивчення підходів до проблеми організації управління набуттям Україною інформаційно-психологічної стійкості концепцію (задум) як спосіб розуміння проблеми та доктрину як систему поглядів (зв'язану концепцію) та дій на складові проблеми досягнення якісної стійкості.

Своєю чергою, доктрину набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості доречно буде реалізувати через відповідну стратегію, поділену на часові періоди, з урахуванням нарощування можливостей держави та суспільства. Засобами щорічної реалізації вказаної стратегії повинні стати конкретні щорічні управлінські плани.

Концепція, доктрина, стратегія набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості та щорічні плани її реалізації повинні мати під собою ґрунтовну правову базу у вигляді комплексу як прийнятих та уточнених законів інформаційної сфери, так і нових, як от: «Про основи інформаційної безпеки України», «Про інформаційно-психологічну безпеку в Україні» тощо. Така теоретична, правова та організаційно-управлінська п'ятискладова архітектура, на думку автора, здатна забезпечити системність та комплексність оперативного вирішення проблеми інформаційно-психологічної стійкості України.

Автор вважає доречним при підготовці Доктрини набуття Україною інформаційно-психологічної стійкості України зберегти архітектуру Доктрини інформаційної безпеки України, вичленивши з неї проблеми інформаційно-психологічної безпеки, загрози та шляхи їх усунення з метою їхнього доопрацювання під кутом зору саме проблеми інформаційно-психологічної стійкості. Положення Доктрини інформаційно-психологічної стійкості України можуть та повинні уточнюватися і доповнюватися під час формування та реалізації державної політики у сфері інформаційно-психологічної безпеки з урахуванням змін обстановки, характеру і змісту загроз національній безпеці України та в ході формування національного стійкого інформаційно-психологічного простору.

#### Література.

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: [Монографія]. – К., 2000.

2. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна. – К., 1997.

3. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України №514/2009 від 08.07.2009 // Сайт ВРУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514/2009>.

4. Конституція України // Харків «Одісей». – 2014.

5. Марущак В. П. Планування в умовах ринкової економіки. – Одеса : Пальміра, 2008. – 284с. – С. 5.

6. Ренич С. Л., Коряк В. І. Стратегічні концепції НАТО й України // «Оборонний вісник». – № 2. – 2013 – С. 32–37.

7. Тлумачний словник сучасної української мови: Близько 50 000 сл. / Уклад. І. М. Забіяка. – К. : Арій, 2007. – 512 с. – С. 117

8. Философский энциклопедический словарь/ Гл. редакция: Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов – М.: Сов. Энциклопедия, 1983. – 840 с. – С. 174.

9. Философский энциклопедический словарь/ Гл. редакция: Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов – М.: Сов. Энциклопедия, 1983. – 840 с. – С. 278.